

Sveučilište u
Zagrebu

StuDiSupport

Prepoznavanje i podrška studentima s disleksijom u visokome obrazovanju

Prof. dr. sc. Mirjana Lenček
Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
E-mail: mlencek@erf.hr

Europska unija
Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

- ČITANJE

N e b o d e r

S desetog kata u neboderu, ja vidim ama baš sve! Vidim djedove i bake dok idu u park. Vidim drvo kad raste u mraku. Jednom sam vidio i medvjeda kako jede med. I Darka kako jaše devu. No, dobro, nisam vidio to sve... Ali, jednom sam stvarno vidio kako djeca jedu sladoled iako je vani padala kiša.

Neboder

X. kat u neboderu koji je izgrađen MDCLXXII. najopasniji je za stanovanje. Njegov graditelj, Francois Dumas, prezimenjak čuvenog, zapravo čuvenih pisaca Dumas, nije bio prepoznat kao veliki graditelj, no Grci su ga svakako smatrali posebnim. Između ostaloga, i zbog ugradnje lika Kalikancarosa u bočne pregrade istoga nebodera.

- Prošli su me trnci i cupkao sam čekajući neki odgovor. Znao sam da neće biti lako jer su mišljenja podijeljena i netko će sigurno ostati kratkih rukava. Da je Marko tu, ne bi izvukao kraći kraj. Ali nije. Sam je i samo je jedan način za prekid neizvjesnosti: ogoljeti se do kože i sve reći.

- Hrvatska narodna banka (HNB) usvojila je dvije nove odluke o izvješćivanju kreditnih institucija: Odluku o statističkom i bonitetnom izvješćivanju i Odluku o nadzornim izvještajima.
- **Izravnavanje rizika**
- Izravnavanje rizika (engl. balancing of portfolio, risk distribution, njem. Risikoverteilung, Risikoausgleich, fr. compensation des risques) označava prijenos, retrocesiju dijela preuzetih rizika u reosiguranje ili suosiguranje.
- Daljnje izravnanje rizika je atomiziranje rizika preko retrocesije. Izravnanje rizika primjenjuje se kod “teških – velikih” rizika ili u slučajevima kada postoji opasnost od kumuliranja rizika.
- **Iznos na koji se izdaje dionica**
- Iznos na koji se izdaje dionica je potrebno razlikovati od nominalnog iznosa na koji dionica glasi. Dok je najniži nominalni iznos dionice određen propisima (u Hrvatskoj protuvrijednost 10 Eura), iznos za koji se dionice izdaju određuje se statutom dioničkog društva.

Dekodiranje/ izgovoriti
napisane riječi

prepoznavanje riječi

Razumijevanje/stvaranje
mentalnih predodžbi o
informacijama
predstavljenima tim riječima

tečnost

- 「むかし、むかし、あるところに。
- 「むかし、むかし、とんとむかし
- jednom jako davno/ prije puno vremena

Premios, reconocimientos y homenajes).

- Está relacionado de manera inherente con el realismo mágico y su obra más conocida, la novela Cien años de soledad, es considerada una de las más representativas de este género literario
- je kolumbijski pisac, romanopisac, pisac kratkih priča, scenarist i novinar .
Godine 1982 dobio je Nobelovu nagradu za književnost (vidi: Nagrade, nagrade i priznanja)..
Inherentno je povezan s magičnošću realizma, i njegovo najpoznatije djelo, roman *Sto godina samoće*, smatra se jednim od *najreprezentativnijih* za ovaj književni žanr

Sveučilište u
Zagrebu

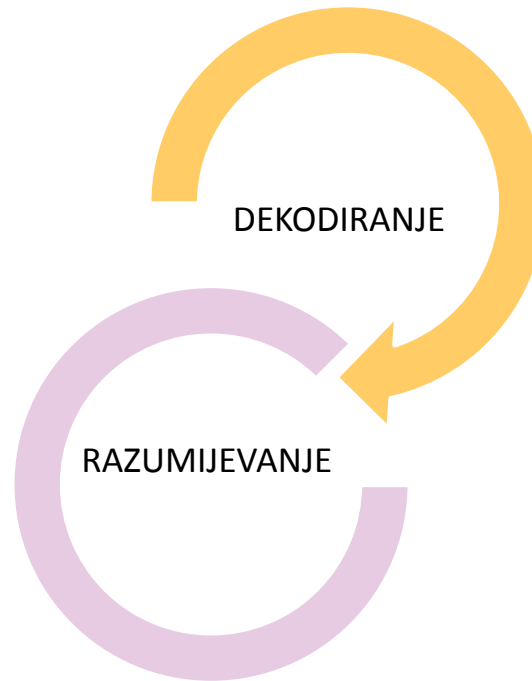
StuDiSupport

Europska unija
Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala Europska unija iz
Europskog socijalnog fonda

- uočava se odvojenost ovih procesa koji su prema RAND Reading Study Group (2002) istovrijedni

- Kod disleksije – problem, uglavnom, definiraju teškoće dekodiranja, ali onda i nužno problemi razumijevanja, premda postoje slučajevi lošeg dekodiranja i relativno dobrog razumijevanja

Podaci o disleksiji:

- disleksija (i disgrafija?)
- = ili $\neq$ teškoće čitanja i pisanja
- koja je prava definicija? od 1968./69./70. (WFN; Chrichley, 1970), 2007. - zadnje definicije sa suštinskim izmjenama (EDA)
- obilježja disleksije
- moguće posljedice
- zašto je teško biti “dislektičan”

Disleksija/ disgrafija

- disleksija najčešće uključuje i disgrafiju;
- disgrafija može biti samostalna *dijagnoza*
≠ teškoćama čitanja (i pisanja)

Definicija

- nema jedinstvene prihvaćene definicije
- definicije se pojavljuju unutar edukacijskih sustava i sustava vezanih uz davanje statusa teškoće/invalidnosti (zdravstvo i socijalna skrb)

Medicinske definicije – definicije isključivanja

World Federation of Neurology

- Disleksija je poremećaj koji se manifestira teškoćama u učenju čitanja **unatoč konvencionalnoj poduci, odgovarajućoj inteligenciji sociokulturnim prilikama**
- Temelji se na kognitivnim teškoćama koje su često konstitucionalnoga porijekla (Chritchley, 1969.; 1970.)

UREDNA INTELIGENCIJA,
NEMA SENZORIČKIH NI MOTORIČKIH TEŠKOĆA, DOBRE SU
SOCIOKULTURNE PRILIKE,
PRISUTNA JE KONVENCIONALNA PODUKA

Edukacijski model: pokušaj davanja definicije uključivanja British Dyslexia Association (1989)

- Disleksija je **specifična teškoća učenja** konstitucijskoga porijekla, prisutna u jednome ili više aspekata – čitanju i pisanju, pisanome jeziku, a koja može biti udružena s teškoćama u brojnim područjima. Vezana je uz korištenje pisanoga koda (alfabetskih, numeričkih i muzičkih zapisa), a nerijetko pogađa i oralni jezik do nekoga stupnja.

Orton Dyslexia Society (1994)

- Disleksija je jedna od nekoliko teškoća učenja. To je **jezično utemeljen poremećaj konstitucionalnoga porijekla** kojega obilježavaju teškoće u kodiranju pojedinih riječi, a koje obično odražavaju nedostatne sposobnosti **fonološke obrade**. Poteškoće u dekodiranju pojedinih riječi su neočekivane obzirom na dob i ostale kognitivne i akademske sposobnosti; one nisu rezultat općih razvojnih teškoća ili senzoričkih teškoća. Disleksija se očituje različitim teškoćama u različitim oblicima jezika, često uključujući uz probleme čitanja i ozbiljne probleme u stjecanju pisanja.

DSM IV (1996.)

- Bitno obilježje poremećaja čitanja je dostignuta razina čitanja (tj. točnost u čitanju, brzina ili razumijevanje mjereni individualno standardiziranim testovima) koja je znatno niža od očekivane s obzirom na kronološku dob osobe, izmjerenu inteligenciju i obrazovanje primjereno dobi. Smetnje u čitanju značajno utječu na **dostignutu akademsku** razinu ili svakodnevne aktivnosti u kojima se zahtijeva vještina čitanja.
- U osoba **s poremećajem čitanja glasno čitanje karakterizirano je iskrivljavanjem, zamjenama ili ispuštanjima, sporošću i pogreškama u razumijevanju.**

The International Dyslexia Association (2002.)

- Disleksija je specifična teškoća u učenju konstitucionalnog podrijetla. Karakterizirana je teškoćama u točnom i /ili tečnom prepoznavanju riječi, dekodiranju i pisanju. Te teškoće rezultat su nedostataka u fonološkoj komponenti jezika koja je neočekivana s obzirom na dob, ostale kognitivne sposobnosti i konvencionalno školsko podučavanje.
- Sekundarne posljedice uključuju nedostatke u razumijevanju pročitane i nedostatno iskustvo čitanja, što može spriječiti razvoj rječnika i općeg znanja.

DISLEKSIJA

- Dilseksija
- Diskelsija
- Disklesija

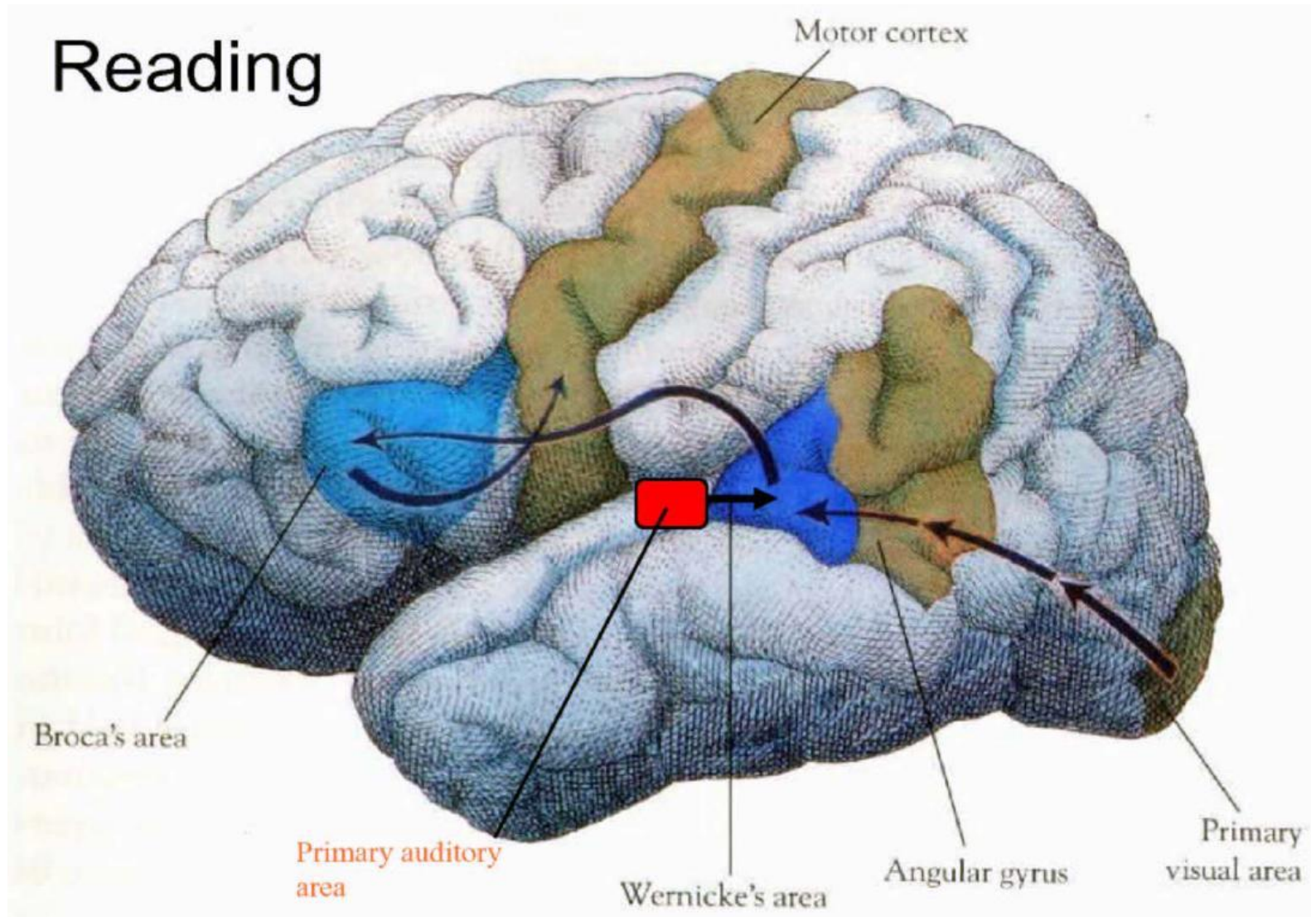
- (1) **dilseksija** je jedna od nekoliko **specifičnih** teškoća učenja
- (2) **diskelsija** je **poremećaj čitanja** (i pisanja)
- (3) **disleksija** je **jezično (*fonološki*)** utemeljen poremećaj
- (4) **disklesija** je teškoća u **točnom i tečnom čitanju i pisanju**

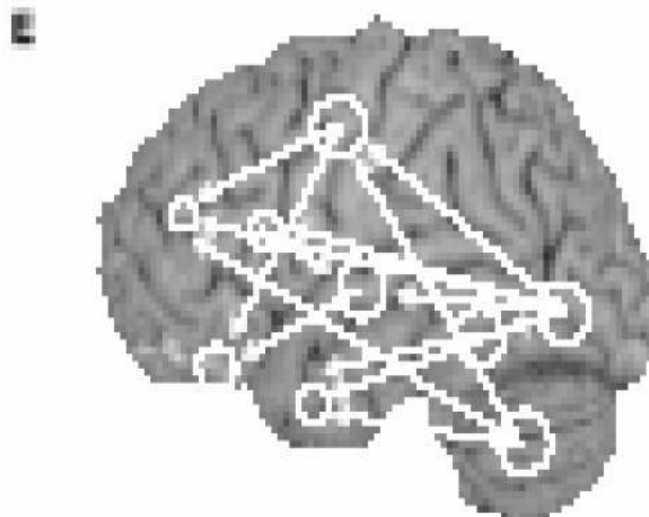
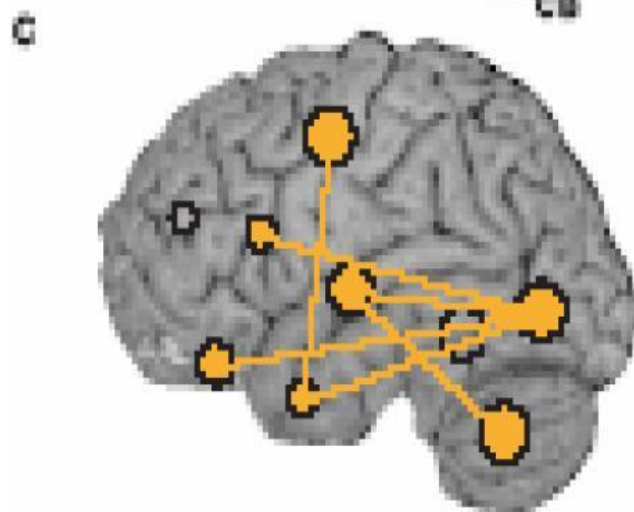
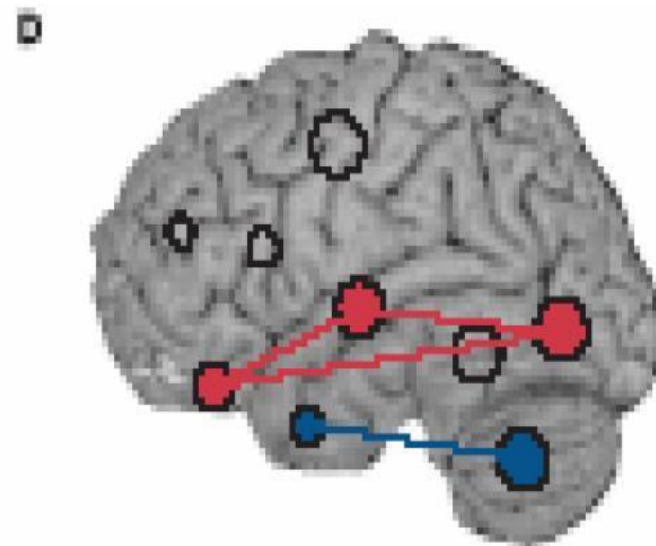
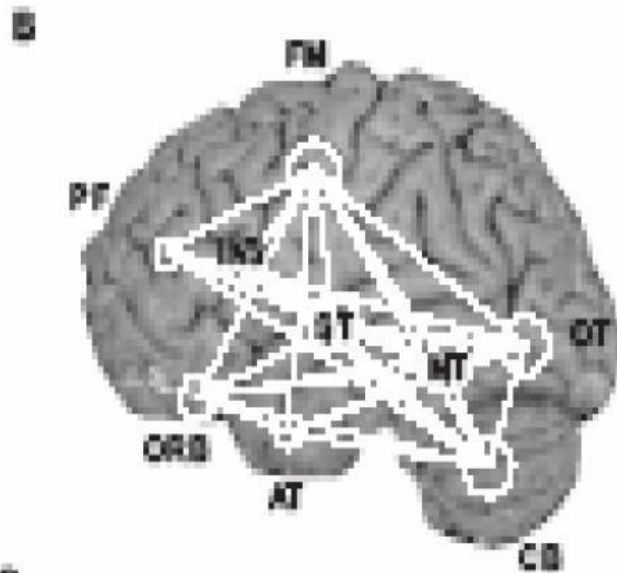
European Dyslexia Association (EDA; 2007; www.dyslexia.eu.com)

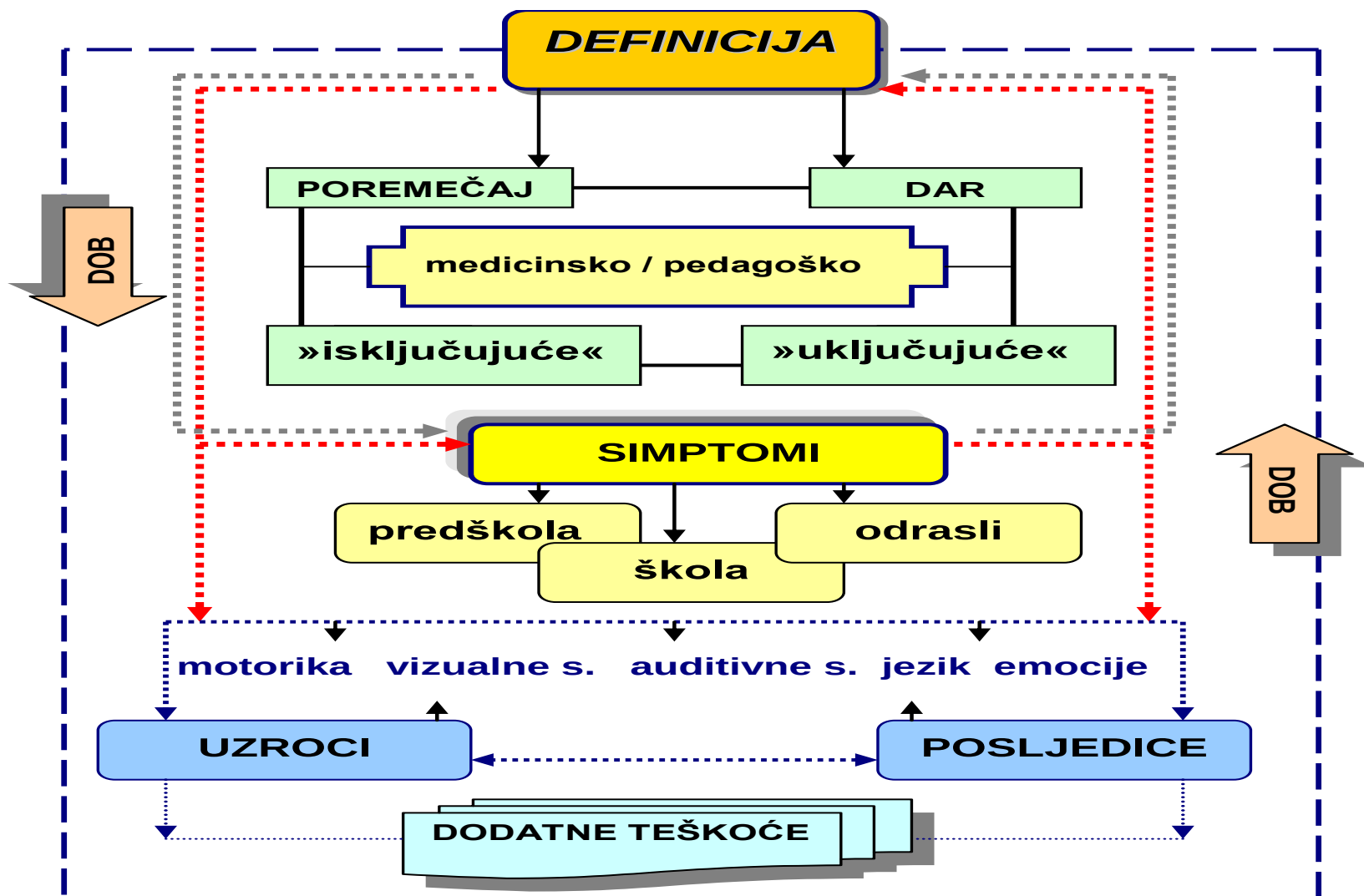
- Disleksija je **različitost u načinu mozgovnog funkcioniranja** koja se očituje u otežanom usvajanju i korištenju vještina čitanja, *spellinga* i pisanja. Neurološkog je podrijetla.
- Kognitivne teškoće koje su u pozadini tih razlika mogu utjecati i na organizacijske vještine, sposobnosti računanja i ostale kognitivne i emocionalne sposobnosti. Može biti uzrokovana kombinacijom teškoća u fonološkoj obradi, radnom pamćenju, brzome imenovanju, sekvencioniranju i automatizaciji osnovnih vještina.

Reading

- Obilježja disleksije ovise o dobi, stupnju obrazovanja, ispitivanome području (čitanje i pisanje ili druga područja)

Obilježja disleksije

- Koja su to obilježja prema kojima treba posumnjati da student ima disleksiju?
- Što činiti / kakva podrška treba studentu s disleksijom?
- Sve više srednjoškolaca koji imaju dijagnosticiranu disleksiju traži ostvarivanje prava – državna matura; prijemni ispiti; praćenje nastave i polaganje ispita

- European Dyslexia Association (EDA) - preko 30 milijuna osoba u Europi ima disleksiju bez obzira na jezik i sustav pisanja (Smythe, Everatt i Salter, 2004)
- Čak 30% studenata u naprednim sustavima studiranja ima disleksiju premda ona nije dijagnosticirana kroz školski period

- “Tihi i nevidljivi” poremećaj zbog čega posljedice mogu biti znatno teže
- Prisutna u 5 - 10% populacije
- Poznati ljudi s disleksijom A. Einstein, T. Edison, L. Da Vinci, A. Christie...

- DISLEKSIJA NIJE
- Bolest, simptom mentalnoga zaostajanja, lijenost, rezultat nedostatne pažnje, ne nestaje sa sazrijevanjem niti s produžavanjem vremena učenja

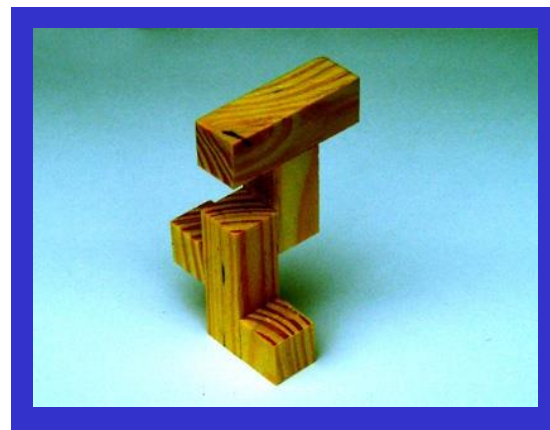
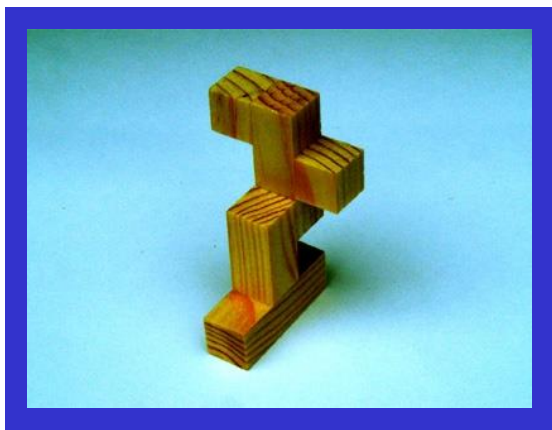
Obilježja disleksije

- Slabe i jake strane
- Slabe strane
- Čitanje i pisanje s mnogo grešaka ili vrlo sporo
- Nerazumijevanje pročitano
- Umor u situacijama čitanja i pisanja
- Nemogućnost organiziranja misli tijekom pisanja
- Lošije verbalno pamćenje

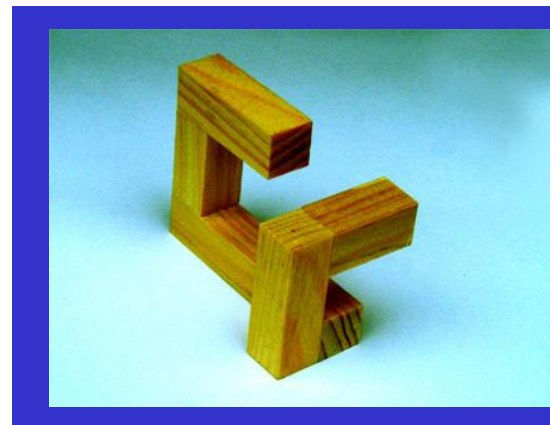
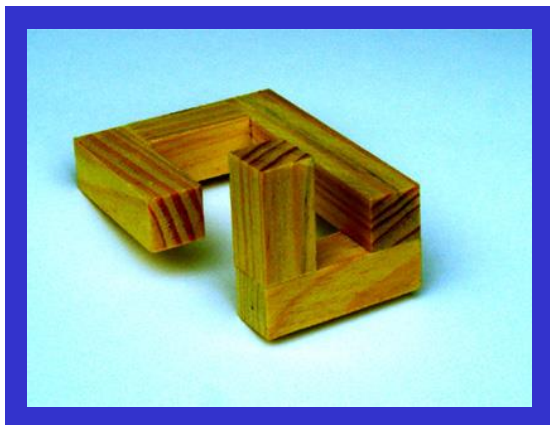
- Jake strane
- Dobar “predodžbeni” kapacitet
- Originalnost i kreativnost
- Dobre sposobnosti vizualizacije
- “Umjetnički” način razmišljanja

jednako

različito

jednako

različito

- Obodrovoljiti, nepomonljivo, zaboravljiv, pobdaciti, zaminljivosti, matemačitarka, zabodiven...
- ponovno čitanje odlomaka; gubljenje u retku za vrijeme čitanja; obodrovoljiti, nepomonljivo, zaboravljiv, pobdaciti, zaminljivosti, matemačitarka, zabodiven
- ponovno čitanje odlomaka; gubljenje u retku za vrijeme čitanja; obodrovoljiti, nepomonljivo, zaboravljiv, pobdaciti, zaminljivosti

Znakovi disleksije u odrasloj dobi – kod studenata

- I dalje postojanje teškoća u čitanju (prisutne zamjene, ispuštanja i dodavanja glasova, slogova, riječi i/ili izrazita sporost)
- Nelagoda pri čitanju naglas
- Više vremena nego što je potrebno ostalima za čitanje stranice knjige
- Gubljenje retka za vrijeme čitanja i/ili ponovno čitanje istog retka

- Teškoće u razumijevanju onoga što je pročitano, posebno složenijih tekstova
- Ponovno čitanje kako bi se razumjelo
- Teškoće u čitanju i razumijevanju različitih rasporeda
- Problemi pri zapisivanju bilješki
- Nedostatak vremena prilikom pisanja ispita, eseja i slično

- Izostavljanje slova, dijelova riječi ili cijelih riječi prilikom pisanja
- Napisane rečenice su neorganizirane, negramatične (ne slažu se)
- Teškoće izražavanja ideja prilikom pisanja
- Teško čitljiv rukopis
- Puno pravopisnih grešaka pri pisanju
- Problemi u pronalaženju/ispravljanju vlastitih grešaka u pisanju
- Odlaganje početka pisanja eseja, seminara i slično „do zadnje minute“
- Teškoće s planiranjem i strukturiranjem pisanog rada

- Neuspjeh u polaganju (posebno) pismenih ispita
- Otežano ispunjavanje pisanih materijala kao npr. različitih obrazaca
- Nesigurnost u određivanju lijevo-desno
- Nesnalaženje na geografskoj karti/mapi i otežano pronalaženje puta u nepoznatom mjestu
- Zbunjenost pri izlaganju pred drugima
- Teškoće primanja telefonskih poruka i njihova zapisivanja
- Problemi u ispunjavanju zadataka u zadanim rokovima

+

- Kreativna rješenja problema
- Novi načini gledanja tradicionalnih teorija
- Inovacije
- Pozitivan stav nastavnika u smislu vrednovanja kreativnosti

- MOGUĆE POSLJEDICE

-

- Loš akademski uspjeh zbog nemogućnosti praćenja nastavnoga plana i programa
- Nedostatak učinkovitih strategija učenja
- Problem upamćivanja i korištenja stručne terminologije (previdjeti; predvidjeti)

- MOGUĆE POSLJEDICE
- Nemogućnost pisanja seminarskih i drugih radova, eseja, pisanih ispita koji traže organiziranje misli na papiru
- Negativan stav nastavnika
- Nisko samopoštovanje
- Destruktivno ponašanje

- Samo manji broj zemalja ima neke oblike i programe podrške za studente s disleksijom (Velika Britanija, Švedska ili Danska) - uz pravu podršku ovi studenti mogu napredovati jednako kao njihovi vršnjaci bez teškoća

- Zakonska regulativa – Smjernice za izjednačavanje mogućnosti studiranja osoba s disleksijom
- Procjena – ERF (nije jednostavna)
- ICT podrška - podrška kroz informacijsku i komunikacijsku tehnologiju – tečajevi, osposobljeni stručnjaci za osposobljavanje
- Podrška u ljudstvu / uredi
- Samo - podrška

- ZAŠTO JE TEŠKO BITI “DISLEKTIČAN”
- Usvajanje znanja: papir – olovka; čitanjem i pisanjem
- Provjere znanja: papir – olovka; čitanje i pisanje
- Problem koji proizlazi iz drugačijega načina funkcioniranja središnjega živčanoga sustava se odražava u nizu teškoća u akademskome sustavu

- ZAŠTO JE TEŠKO BITI “DISLEKTIČAN”
- Indeks (broj, matični broj...),
- Prijava ispita-organizacija “studomata”
- Ispunjavanje niza formulara tipa “nacional”
- Knjižnica
- Vremensko i prostorno planiranje i odabir predmeta
- Priprema i rješavanje zadataka
- Seminarski radovi, eseji, pisani ispiti...

Naziv visokog učilišta

Matični broj
(redni broj matične knjige)

Prostor za
fotografiju

Matični list

Redni broj	PITANJE	ODGOVOR (zaokružiti odgovarajući broj)
1	IME I PREZIME	
	Jedinstveni matični broj građana	
2	Spol 1 muško 2 žensko	1 2
3	Dan, mjesec i godina rođenja	
4	Mjesto, općina odnosno grad, županija i država rođenja *	
5	Prebivalište (mjesto stalnog boravka) Navedi mjesto gdje žive roditelji studenta, a ako nisu živi ili ako se student odvojio od obitelji prije odlaska na studij ili u tijeku studija, mjesto gdje student stalno živi. Ako su roditelji na privremenom radu u inozemstvu, upisati njihovo prebivalište prije odlaska na rad. Strani državljani, osim onih koji stalno žive u Republici Hrvatskoj, upisuju naziv strane države.	mjesto (naselje)
		općina grad
		županija
		strana država
6	Državljanstvo	
7	Narodnost	
8	PRETHODNA ŠKOLSKA ODNOSNO STRUČNA SPREMA Upisati točan naziv programa završenog prije upisa na visoko učilište. Osoba koja je završila program za stjecanje srednje stručne spreme navodi struku i zanimanje. Osoba koja je ranije diplomirala na nekom visokom učilištu, upisuje naziv tog visokog učilišta. Osoba koja je studirala, a nije diplomirala, upisuje naziv srednje škole koju je završila bez obzira na to da li je kod upisa na ovo visoko učilište priznat koji semestar ili nije. Koje ste školske godine završili prethodni program. U kojem mjestu, općini odnosno gradu, županiji i državi	

* Rođeni u inozemstvu upisuju naziv strane države

3 850157 017089

110528

Narodna novina d.d., Zagreb - (50)
Oznaka za napuštanje: UT-XII-14

OBJAŠNJENJA UZ PITANJA 11-12
1) Uzdržavani studenti

Studente koje uzdržavaju roditelji ili drugi uzdržavatelji, stipendisti, studenti koji rade u studentskoj zadruzi-servisu, studenti koji imaju kredit za studij, kao i studenti bez roditelja koji primaju socijalnu pomoć ili mirovinu iza roditelja (to jest studenti koji nisu stalno zaposleni i ne primaju plaću iz radnog odnosa).

2) Zaposleni studenti

Studenti koji studiraju i rade, to jest studenti koji su stalno zaposleni i primaju plaću iz radnog odnosa.

9	Ime oca i majke		otac	majka								
10	Stručna sprema Kao odgovor zaokružiti odgovarajući broj: 1) visoka sprema 2) viša sprema 3) srednja sprema 4) niža sprema 5) nezavršena osmogodišnja škola ili bez škole	oca	1	2	3	4	5					
		majke	1	2	3	4	5					
11	Zanimanje (uzdržavatelja i osobno - vidi gornja objašnjenja) Zanimanjem se smatra vrsta posla kojim se neka osoba bavi radi stjecanja sredstava za život. Odgovor treba biti što detaljniji, npr. kopač ugljena u jami, automehaničar, krojač muškog odijela, blagajnik u banci i sl. Nije pravilno unositi opće nazive zanimanja kao seljak, radnik, službenik i sl. Za umirovljenu osobu treba navesti zanimanje koje je imala prije odlaska u mirovinu s naznakom da je u mirovini.		uzdržavatelja:									
			zaposlenog studenta:									
12	Socijalni položaj (uzdržavatelja i osobni - vidi gornja objašnjenja) Kao odgovor upisati jedan od sljedećih: 1) radnik u tvrtki - ustanovi; 2) državni službenik - namještenik u državnoj službi; 3) radnik kod osobe koja samostalno obavlja djelatnost - profesiju ili kod drugih osoba; 4) samostalno obavlja djelatnost - profesiju i ne koristi rad drugih osoba; 5) samostalno obavlja djelatnost - profesiju uz korištenje rada drugih osoba; 6) radi na imanju u obrtničkoj ili drugoj radionici nekog od članova domaćinstva; 7) osoba s osobnim prihodima (umirovljenik, primaćac invalidnine ili socijalne pomoći i sl.); 8) uzdržavana osoba; 9) radnik u inozemstvu; 10) ostalo (zaokružiti odgovarajući broj)		uzdržavatelja:									
			zaposlenog studenta:									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

_____ mjesto i datum
_____ Potpis studenta

Broj prijave za upis _____ Datum upisa _____ _____ Potpis odgovorne osobe
--

PRIJAVNI LIST
ZA UPIS STUDENATA NA STRUČNI I SVEUČILIŠNI STUDIJ, AKADEMSKA GODINA 2009./2010.

Obveza podnošenja izvještaja temelji se na članku 38. Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.). Odbijanje davanja podataka, davanje nepotpunih i netočnih podataka ili nedavanje podataka u propisanom roku povlači kaznene odredbe iz članaka 69. i 70. navedenog Zakona.
Podaci koje dajete u ovom izvještaju koristit će se isključivo za statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni.

Vrsta
posla

2 3 2 1 (4)

Razdoblje

0 1 (6)

Godina 2 0 0 9 (8)

(ispunjava DZS)

Sveučilište/veleučilište/visoka škola u _____

Ime visokog učilišta _____

Odjel _____

Smjer _____

Prema "starom" programu:

Prema bolonjskom procesu
(označite jedan odgovor):

stručni dodiplomski studij ☐

sveučilišni dodiplomski studij ☐

stručni studij ☐

specijalistički diplomski stručni studij ☐

preddiplomski sveučilišni studij ☐

diplomski sveučilišni studij ☐

integrirani preddiplomski i diplomski studij ☐ (26)

Adresa visokog učilišta: _____

1. IME I PREZIME _____

2. SPOL (45) muški ☐ ženski ☐

3. GODINA ROĐENJA (napišite na crtu, ne u kućice) _____

1 9 0 0 (49)

4. MJESTO ROĐENJA, GRAD/OPĆINA, ŽUPANIJA, DRŽAVA (rođeni u inozemstvu upisuju ime strane države)

5. PREBIVALIŠTE (mjesto stalnog stanovanja)

Naselje _____

Grad/općina _____

Županija _____

Država

Hrvatska ☐

druga ☐

→ koja _____

6. DRŽAVLJANSTVO

hrvatsko ☐

strano ☐

→ koje _____

7. NARODNOST

hrvatska ☐

druga ☐

→ koja _____

8. PRETHODNO ZAVRŠENA ŠKOLA / POSTIGNUTO OBRAZOVANJE

Vrsta završene škole/studija i struka _____

Godina završetka škole/studija (napišite na crtu, ne u kućice) _____

Država u kojoj je završena škola/postignuto obrazovanje

Hrvatska ☐

druga ☐

→ koja _____

9. GODINA STUDIJA KOJU UPISUJETE (označite jedan odgovor) (74)

☐ I. godina

☐ II. godina

☐ III. godina

☐ IV. godina

☐ V. godina

☐ VI. godina

Pišite ovako:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 x

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

Okrenite

10. NAČIN STUDIRANJA (označite jedan odgovor) ⁽⁷⁵⁾

redoviti (uz potporu Ministarstva) ☐
 redoviti (sam plaća studij) ☐
 izvanredni ☐

11. UPISUJETE LI PONOVO OVU GODINU STUDIJA? (označite jedan odgovor) ⁽⁷⁶⁾

da ☐ ne ☐

12. KOJE STE SE GODINE PRVI PUT UPISALI NA OVU VRSTU STUDIJA? (u I. semestar)

⁽⁸⁰⁾

13. STUDIRATE LI PARALELNO NA JOŠ NEKOME VISOKOM UČILIŠTU? (označite jedan odgovor) ⁽⁸¹⁾

da ☐ ne ☐

14. ZANIMANJE (označite jedan odgovor a) ILI b))

a) RODITELJA /
UZDRŽAVATELJA ⁽⁸³⁾

b) OSOBNO
(studenta) ⁽⁸⁵⁾

Članovi i čelnici zakonodavnih i upravnih tijela te direktori	☐	☐	☐	☐
Znanstvenici i najviši stručnjaci (diplomirani inženjeri i ostali visoki stručnjaci)	☐	☐	☐	☐
Inženjeri, tehničari i srodni stručnjaci (uključuju zanimanja predradnika i poslovođa)	☐	☐	☐	☐
Pisarnički i šalterski službenici	☐	☐	☐	☐
Trgovinska i uslužna zanimanja (uključuju policajce i vatrogasce)	☐	☐	☐	☐
Poljoprivredni, šumski, ribarski i radnici srodnih zanimanja	☐	☐	☐	☐
Zanimanja pojedinačne izrade (uključuju održavanje, montažu, pojedinačnu proizvodnju i sl.)	☐	☐	☐	☐
Rukovatelji proizvodnim strojevima, transportnim uređajima i vozilima te sastavljači proizvoda	☐	☐	☐	☐
Jednostavna zanimanja (uključuju čistače ulica, dostavljače, čistačice i sl.)	☐	☐	☐	☐
Vojna zanimanja	☐	☐	☐	☐
Umirovljenici i ostale osobe s osobnim prihodima (ne s plaćom)	☐	☐	☐	☐
Uzdržavane osobe (kućanice i sl.)	☐	☐	☐	☐
Privremeno nezaposleni	☐	☐	☐	☐

15. POLOŽAJ U ZANIMANJU (označite jedan odgovor a) ILI b))

a) RODITELJA /
UZDRŽAVATELJA ⁽⁸⁶⁾

b) OSOBNO
(studenta) ⁽⁸⁷⁾

Zaposlenik (osoba koja prima plaću)	☐	☐	☐	☐
Vlasnik/suvlasnik poduzeća, privatne radnje i sl. sa zaposlenicima	☐	☐	☐	☐
Vlasnik/suvlasnik privatne radnje, poljoprivrednoga gospodarstva i sl. bez zaposlenika	☐	☐	☐	☐
Pomažući član kućanstva	☐	☐	☐	☐
Nije aktivna osoba (umirovljenik, primatelj invalidnine, stipendije i sl.)	☐	☐	☐	☐
Ne obavlja zanimanje	☐	☐	☐	☐

16. PRIMATE LI STIPENDIJU (označite jedan odgovor) ⁽⁸⁸⁾

da ☐ ne ☐

17. NAJVIŠA ZAVRŠENA ŠKOLA / POSTIGNUTO OBRAZOVANJE RODITELJA
(najviša završena škola — označite jedan odgovor i za oca i za majku)

a) OCA ⁽⁸⁹⁾

b) MAJKE ⁽⁹⁰⁾

Bez škole i 1 — 3 razreda osnovne škole	☐	☐	☐	☐
4 — 7 razreda osnovne škole	☐	☐	☐	☐
Osnovna škola	☐	☐	☐	☐
Srednja škola	☐	☐	☐	☐
Viša škola, VI. stupanj fakulteta ili stručni studij	☐	☐	☐	☐
Sveučilišni studij na fakultetu ili umjetničkoj akademiji	☐	☐	☐	☐
Magisterij	☐	☐	☐	☐
Doktorat	☐	☐	☐	☐

Potpis studenta

U _____ dana _____ 200__.

VISOKO UČILIŠTE u _____

Učilište _____

Zimski - ljetni semestar škol. god. _____ / _____

Upisuje _____ godinu - semestar _____

Upisuje _____ odsjek — grupa
odjel — smjerStudent je **redovan** — **izvanredan**

Dan upisa _____ god.

Mat. broj _____

God. upisa u I. god. stud. _____

NACIONAL

FOTOGRAFIJA

Ime i prezime (i devojčko prezime)

(jedinствени матични број грађана)

1	Dan, mjesec i godina rođenja		
2	Mjesto rođenja, općina, država		
3	Točna adresa stalnog boravka izvan mjesta školovanja (država, općina, mjesto, ulica i kućni broj)		
4	Spol i bračno stanje		
5	Narodnost		
6	Državljanstvo		
7	Materinji jezik		
8	Ime	oca	
	Zvanje i zanimanje		
	Stalno boravište i točna adresa		
9	Ime	majke	
	Zvanje i zanimanje		
	Stalno boravište i točna adresa		
10	Ime i prezime, zvanje, mjesto boravka i točna adresa skrbnika		
11	Stan (ulica i broj) studenta u mjestu studija		
12	Gdje je bio upisan prošlog semestra		
13	Isprava na temelju koje se moli upis, broj i datum izdavanja i tko ju je izdao; opća ocjena o završnom ispitu		
14	Prima li stipendiju, stud. kredit ili potporu, od koga, od kada i koliko mjesečno, adresa davatelja		
15	Da li je regulirao vojnu obvezu		
16	Da li je završio ili polazio drugi fakultet ili višu školu		
17	Da li je u radnom odnosu i kod koga		

Dekan odobrava upis:

Vlastoručni potpis studenta:

- Prilagodbe
- Ostvarivanje prava na produženo vrijeme rješavanja zadatka, usmeno odgovaranje, osobu čitača...
- Organiziranje uputa, literature i gradiva prema pravilima *Građe lagane za čitanje*:
- Korištenje računala

- jasan raspored teksta unatoč «umetanju»
slika/fotografija (*vidljivo je što treba čitati poslije čega*)
- tekst organiziran u obliku natuknica, numeričkog nabiranja i sl.
- rečenice odvojene dvostrukim razmakom
- ne počinje rečenicu na kraju retka
- veličina slova barem 12 točaka (preporučljivo 14)

- tip slova *sans serif*, *arial* i slična (bez dodatnih crtica)
- ne kombinira mnogo različitih tipova slova
- podebljana (*bold*) slova u važnim informacijama
- izbjegava kosa slova i podcrtani tekst
- koristi crna slova na krem papiru
- papir bez sjaja

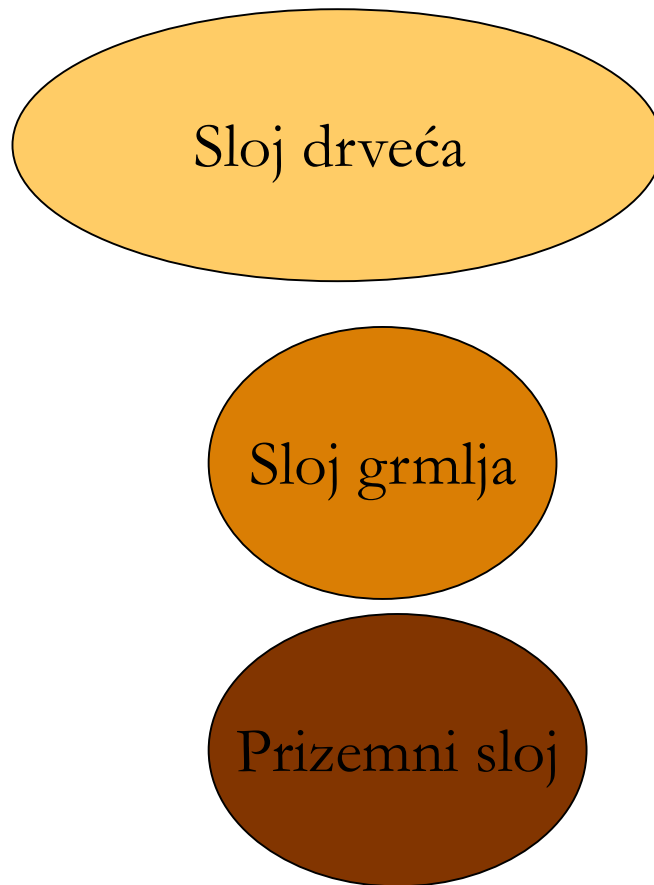

Biljni svijet sloja drveća kontinentalne listopadne šume

Ovaj sloj najveći je, najbujniji i najvažniji u šumi. Glavni su predstavnici listopadnog drveća hrast, bukva, grab, pitomi kesten, javor, brijest, jasen, lipa, topola i vrba. Hrast je često i značajno drvo naših krajeva. U vlažnim nizinama Slavonije, uz rijeke Savu i Dravu, najčešće su šume hrasta lužnjaka. Stablo hrasta obavija debela izbrazdana kora koja ga štiti od hladnoće. Gotovo vodoravne, krivudave grane oblikuju vrlo široke krošnje koje propuštaju svjetlost, pa hrastove šume nazivamo i svjetle šume. Listovi valovitih rubova pričvršćeni su kratkim peteljkama za grane, a plod hrasta – žir- razvija se na duljim stapkama. Na višim predjelima sjeverne Hrvatske raste hrast kitnjak.

Tri biljna sloja u kontinentalnoj listopadnoj šumi

Smještanje teksta između slika može izazvati teškoće praćenja sadržaja

Opis slike treba slijediti grafičke odrednice – najprikladnije je da se nalazi ispod ili iznad same slike

- **Različite razine zahtjevnosti**

rječnika

- Osobite kategorije rječnika (Lenček, 1994)
- Istozvučnice: *gledao je pahuljice; ovaj mjesec je težak; promatrao je sirenu...* (razumiju često samo jedno značenje)
- Sličnoznačnice: *tužan – žalostan – nesretan; hrabar – odvažan* (teško pronalaze)
- Sličnozvučnice: *previdjeti – predvidjeti; salto – salutirati; grotlo – grohot* (zamjenjuju)
- Promjene koje u značenju riječi nastaju uporabom npr. prefiksa:
poskočiti – skočiti – zaskočiti; skakati - skakutati (ne uočavaju i ne razumiju)
- Metafore: pravi je lav.
*...cijeli je svijet pozornica
i svi su muškarci i žene tek glumci:
imaju svoje izlaske i ulaske*
- Frazemi: *živi Bogu iza leđa; ima sve u malom prstu; jagodica*
(Kuvač Kraljević i Lenček , 2012)

- **Različite razine zahtjevnosti**
- **Zamjenice, neiskazani subjekt**
 - Marko (On) ili
 - Gleda napet s prozora desetog kata iz svog stana u jednom zagrebačkom neboderu.
 - (a) Marina (b) Toni © on (d) Vanja
 - Gleda ga ostavljena na desetom katu kroz prozor stana. (Tko je na desetom katu – on ili ona?)
- **Odnosne rečenice**
 - Ostaje lančić i prsten kojeg je zaboravila. (Je li zaboravila i lančić i prsten?)
- **Uzročne rečenice**
 - Nemam auto jer pješačim.. (Zašto?)
- **Posljedične**
 - Da nije gledala seriju, pratila bi nastavu pozornije. (Je li gledala seriju?)

- **Različite razine zahtjevnosti**

- **Poredak riječi u rečenici:**

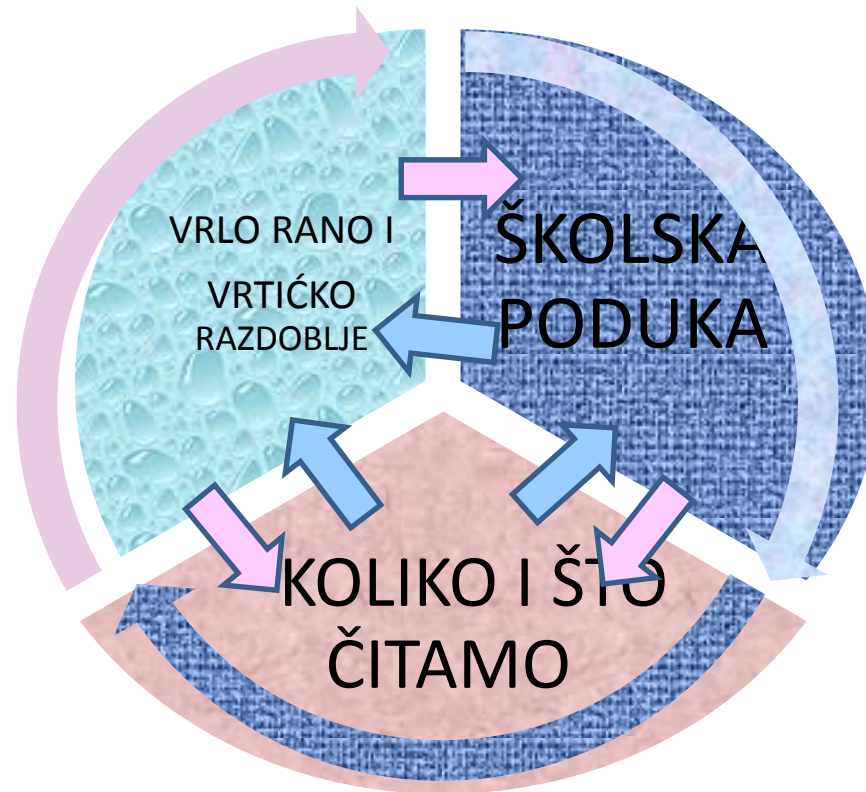
Obrnuti red riječi: Jer nisam znao bolje, ostavio sam ga samog.

- **Uklopljeni oblici i rečenice:** Dvorcem je, kao nekad lijepim mjestom i održavanim prostorom za slikanje plesova, upravljao domar.

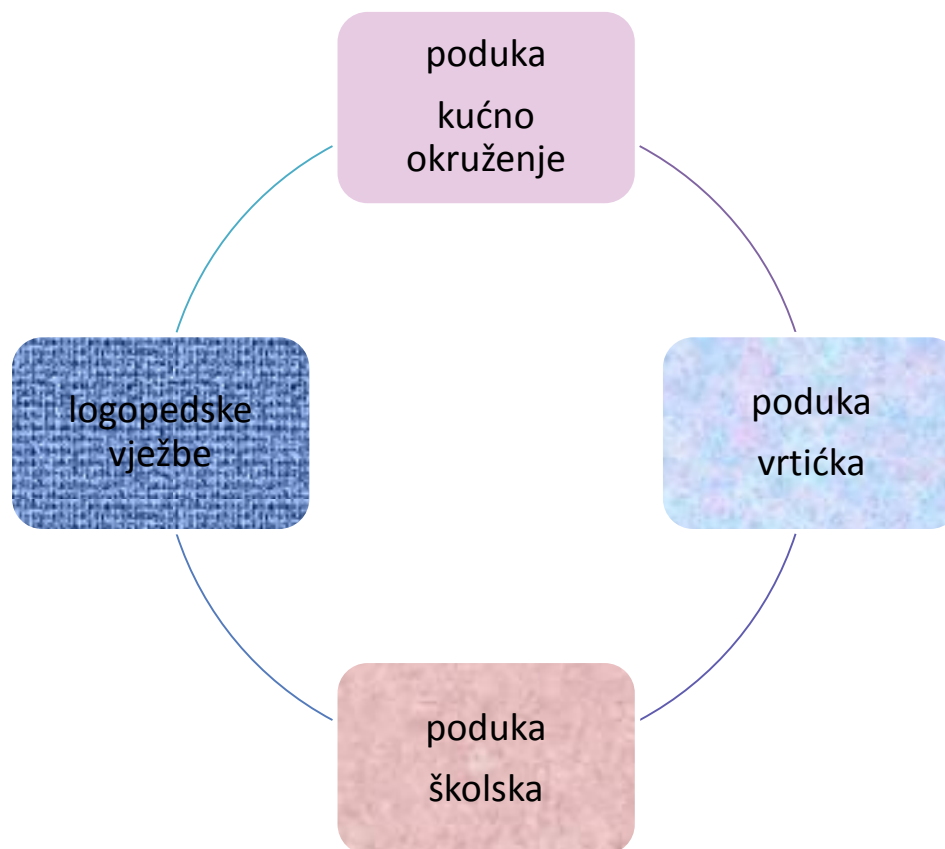
Auto, kojega su putnici napustili, je upravo pronađen.

ČITANJE

Prethodno znanje

Sveučilište u
Zagrebu

StuDiSupport

Europska unija
Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala Europska unija iz
Europskog socijalnog fonda

Ova publikacija izrađena je uz pomoć
Europske unije.

Sadržaj ove publikacije isključiva je
odgovornost Sveučilišta u Zagrebu i ni na
koji se način ne može smatrati da
odražava gledišta Europske unije

Sveučilište u
Zagrebu

StuDiSupport

Europska unija
Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala Europska unija iz
Europskog socijalnog fonda

